

UCHWAŁA Nr ...../2024
Rady Miejskiej w Pasłęku
z dnia .....2024 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i
Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity - Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.)

Rada Miejska w Pasłęku uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030, który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pasłęka.

§ 3.

Traci moc Uchwała Nr IV/23/22 Rady Miejskiej w Pasłęku z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2022-2028.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Pasłęku oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Pasłęku.

Przewodniczący Rady

Miejskiej w Pasłęku

mgr **Marian Matuszczak**

U Z A S A D N I E N I E

do projektu uchwały Rady Miejskiej w Pasłęku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Dotychczas na terenie gminy obowiązuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2028, przyjęty uchwałą nr IV/23/22 z dnia 25 marca 2022 r. W związku z obszerną nowelizacją ww. ustawy konieczne stało się przyjęcie przez Radę Miejską w Pasłęku Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały. Program wyznacza kierunki działań podejmowanych przez Gminę Pasłęk na rzecz:

1. osób doznających przemocy domowej,
2. osób stosujących przemoc domową,
3. mieszkańców Gminy Pasłęk,
4. przedstawicieli instytucji zobowiązanych do działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

W związku z powyższym podjęcie stosownej uchwały jest uzasadnione.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Wprowadzenie

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową. Przeciwdziałanie przemocy domowej stanowi przedmiot działań służb publicznych i organów chroniących dobra i życie obywateli.

Nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) zmienia ustawową terminologię. Dotychczasowe pojęcia - „przemoc w rodzinie” zastąpiono terminem „przemoc domowa”, „ofiara” to „osoba doznająca przemocy domowej”, zaś „osoby stosujące przemoc domową” wcześniej nazywaną „sprawcą”. Rozszerzył się krąg osób objętych ochroną, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Najważniejsza zmiana z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich to uznanie małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej jako „osoby doznającej przemocy domowej”. Ponadto nowelizacja reguluje m.in. procedurę „Niebieskie Karty” i udział osoby stosującej przemoc domową w programie korekcyjno-edukacyjnym, wprowadza grupy diagnostyczno -pomocowe. Zgodnie z nowelą, definicja przemocy domowej brzmi: "jedenorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej. Aby dane działanie lub zaniechanie było uznane za przemoc domową musi **wykorzystywać przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną** osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy domowej. Nowelizacja ustawy rozszerza katalog osób doznających przemocy domowej, za które można uznawać:

1. małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
2. wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
3. rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
4. osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
5. osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
6. osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
7. osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
8. małoletniego, wobec którego jest stosowana przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

I. PERSPEKTYWA PODMIOTOWA ZJAWISKA PRZEMOCY

Problematyka przemocy jest zjawiskiem złożonym i wielowymiarowym, nie dotyczy jedynie szczególnych i indywidualnych przypadków. Jej porażające działanie rozprzestrzenia się na całe grupy, środowiska i społeczności, dlatego zapobieganie przemocy ma tak wielką wagę. Przemocą jest każde zachowanie, którego intencją jest wyrządzenie

krzywdy drugiemu człowiekowi, wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej lub psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji. Szczególną formą przemocy jest przemoc domowa, czyli zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Jej krzywdzący charakter zwielokrotniony jest przez dysonans pomiędzy opiekuńczym, ochraniającym i bezpiecznym charakterem funkcji rodziny, a rzeczywistym, raniącym, wykorzystującym i poniżającym działaniem osoby stosującej przemoc domową, odbierającym tę wartość. Zwykle definicje przemocy biorą pod uwagę trzy podstawowe kryteria:

1. **Rodzaj zachowania** (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie);
2. **Intencje** (spoiwem relacji staje się lęk ofiary i manipulowanie tym lękiem przez sprawcę, bez liczenia się z prawami, potrzebami i pragnieniami ofiary, w celu jej kontrolowania i posiadania);
3. **Skutki przemocy** (uraz psychiczny, syndrom wyuczonej bezradności, zespół stresu pourazowego, syndrom bitej osoby, depresje, choroby psychiczne, zachowania suicydalne).

Każda z form przemocy odbiera człowiekowi najcenniejsze przymioty: poczucie wartości, sprawczości, indywidualności, ważności. Zaburza poczucie bezpieczeństwa, niszczy samoocenę, ogranicza działanie i rozwój jednostki, przyczynia się do rozwoju lęku, bezradności i bezwartościowości, niszczy poczucie koherencji.

Przemoc funkcjonuje zarówno w wymiarze indywidualnym jak i grupowym i zawsze godzi w psychospołeczne podstawy funkcjonowania człowieka. Ze względu na złożoność doświadczeń związanych z przemocą, zarówno planowanie jak i realizacja działań powinna obejmować swym zakresem wszystkie osoby, które uwikłane są w krąg przemocy: osobę doznającą przemocy domowej, świadków i osoby stosującej przemoc domową, uwzględniając podstawowe założenia:

- Przemoc jest wpisana w osobę stosującą przemoc domową;
- Jeśli po pierwszym incydencie nie przetnie się agresji, automatycznie wpada się w przemoc;
- Przemoc jest chroniczną traumą, a nie chwilowym kryzysem;
- Przemoc domowa sama z siebie nie wygaśnie. Wymaga interwencji i pomocy z zewnątrz;
- Jeżeli nie ma zdecydowanej reakcji otoczenia i interwencji, następuje utrwalenie, a nawet nasilenie przemocy;
- Pomoc osobom doznającym przemocy domowej wymaga sprzyjającego klimatu społecznego. Kluczowe jest przekonanie, że przemoc jest przestępstwem, nie jest zjawiskiem incydentalnym, może wystąpić niezależnie od pozycji, wykształcenia i statusu społecznego;
- Pomoc osobom doznającym przemocy domowej wymaga wiedzy na temat negatywnych zdrowotnych, psychologicznych i społecznych skutków przemocy;
- Pomoc osobom doznającym przemocy domowej wymaga współdziałania wielu instytucji i służb: policji, wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, pomocy społecznej, psychologów, szkoły a także władz samorządowych na rzecz tworzenia lokalnego systemu pomocy rodzinie;
- Każda forma pomocy i przeciwdziałania przemocy domowej przynosi wymierne rezultaty ekonomiczne, społeczne i zdrowotne, znacznie ograniczając koszty wydatkowania środków publicznych na walkę ze skutkami przemocy takimi jak koszty leczenia medycznego, absencje i zmniejszenie efektywności pracy, obniżenie materialnego poziomu życia rodziny aż do bezdomności i ubóstwa, co powoduje

wzrost liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Każdy rodzaj przemocy, nawet o niewielkim stopniu nasilenia, wymaga interwencji, aby powstrzymać maltretowanie. W innym przypadku, przemoc będzie się nasilała i pozostanie w ukryciu.

II. PODSTAWA PRAWNA

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową. Stanowią one podstawę prawną dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Są to:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej
3. Ustawa Kodeks Karny
4. Ustawa Kodeks Postępowania Karnego
5. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
6. Ustawa o pomocy społecznej
7. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
8. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
9. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii
10. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
12. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE

Analiza problemu przemocy na terenie Gminy Pasłęk została oparta o dane z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2022 oraz

sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie gminy Pasłęk, sprawozdawczość Zespołu Interdyscyplinarnego i Ośrodka Pomocy Społecznej w Pasłęku i Komisariatu Policji w Pasłęku za okres 2020 – 2023.

Badanie zrealizowane w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jak i mechanizmów doznawania przemocy. Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy w rodzinie w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85% – 90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Nadal jednak ok. 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne. Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu różnice dotyczą stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy. Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie „Ofiary przemocy w rodzinie akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – ok. 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo osób się nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania. Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin dotkniętych przemocą, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni i mogą zrobić.

Jak wynika z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie”, według Polaków, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stosunkowo częstym. W opinii ankietowanych najbardziej rozpowszechniona jest przemoc psychiczna. 9% osób (a więc co jedenasta) sądzi, że dotyczy ona niemal każdego gospodarstwa domowego, a kolejne 25% jest zdania, że dotyczy dużej części tj. ponad połowy. Z drugiej strony, co dziesiąta osoba uważa, że zjawisko to występuje bardzo rzadko (8%) lub wcale (2%). Jeśli chodzi o przemoc fizyczną, to - jako zjawisko co najmniej częste - postrzega ją 24% badanych, a jako bardzo rzadkie lub w ogóle nie występujące - 15%. Obecnie zdecydowana większość Polaków uważa, że prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie (72%) oraz, że pomaganie osobom krzywdzonym jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka (76%). Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nawet nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować, gdy widzi się coś niepokojącego

Funkcjonariusze Policji w 2022 r. wypełnili łącznie 61645 formularzy „Niebieska Karta – A”. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą wyniosła ogółem 71631, z czego 51935 stanowiły kobiety, 10982 osoby małoletnie, zaś 8714 mężczyźni. W 2021 roku dane były zbliżone. Formularzy „Niebieska Karta – A” wypełniono ogółem 64250. Wówczas liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą ogółem wynosiła 75761, w tym 55112 stanowiły kobiety, osoby małoletnie 11129, a mężczyźni 9520. Z policyjnych statystyk wynika, że mimo, iż liczba przypadków przemocy domowej spada od 2014 roku (wtedy liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” wynosiła ogółem 77808 a łączna liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą wynosiła 105332), to przypadki przemocy wciąż są poważnym problemem w społeczeństwie.

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY „NIEBIESKA KARTA” przez funkcjonariuszy Policji- dane ogólnopolskie			
Rok	2020	2021	2022
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	72601	64250	61645

Źródło: dane statystyczne Komendy Głównej Policji

Przemoc może pojawić się w każdym domu; nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a ofiarami przemocy w rodzinie bywają zarówno mieszkańcy w dużych miastach, jak i mniejszych miejscowościach czy wsiach. Zdarzenia, w których dochodzi do przemocy dotyczą zarówno małżeństw, jak i związków partnerskich, są także sytuacje, w których znęcano się nad dziećmi, czy mieszkającymi we wspólnym domu seniorami.

Z analizy prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty” zaobserwować można, iż na przestrzeni lat 2020-2023 na terenie Gminy Pasłęk problem zdiagnozowanej przemocy domowej zmniejszył się w ostatnim roku.

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY „NIEBIESKA KARTA” na terenie Gminy Pasłęk				
Rok	2020	2021	2022	2023
Oświata	1	0	2	2
MGOPS	2	9	9	10
Policja	29	23	31	26
Ochrona Zdrowia	0	0	0	0
GKRPA	0	1	0	0
Żandarmeria	0	0	1	1

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Pasłęku

Poniższa tabela przedstawia działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty” w latach 2020 – 2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Liczba NK „A” ogółem	32	33	47	39
Liczba NK „A” założona dzieciom	3	3	4	9
Liczba NK „C”	37	30	43	36
Liczba NK „D”	25	19	26	26
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny	6	11	7	10
Liczba odebranych dzieci na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy	0	0	0	0
Zakończenie procedury NK	21	40	39	26
Liczba osób umieszczonych w Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy	2	0	2	0

w rodzinie				
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	61	64	67	59
Liczba grup roboczych	32	33	43	59
Liczba spotkań grup roboczych	251	259	241	238

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Pasłęku

Dokonując porównania ogólnopolskich danych dotyczących płci osób doznających przemocy i stosujących przemoc z danymi posiadanymi przez Zespół Interdyscyplinarny w Pasłęku można wnioskować, że w przeważającej mierze osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a doznającymi przemocy kobiety i dzieci

OSOBY WSKAZANE W PROCEDURZE NK JAKO DOZNAJĄCE PRZEMOCY W RODZINIE						
DANE OGÓLNOPOLSKIE (informacja statystyczna Komendy Głównej Policji)				DANE GMINY PASŁĘK		
Płeć	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Kobiety	62866	55112	51935	82	59	52
Mężczyźni	10922	9520	8714	19	5	11
Dzieci	11089	11129	10982	51	66	74

Coraz częściej przyczyną przemocy w rodzinie jest uzależnienie od alkoholu, ale także od innych substancji psychoaktywnych. Iwona Matysiak z działu Programów Lokalnych i Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom przywołała statystyki z 2019 r., z których wynika, że w 12 proc. rodzin z powodu alkoholu doszło do konfliktu, a w 8 proc. problem alkoholu wskazano jako główną przyczynę konfliktów i przemocy. Z kolei 4 proc. dorosłych Polaków przyznało się do krzywdzenia dzieci pod wpływem alkoholu. W 2021 r. ponad 169 tys. osób doznało w Polsce przemocy w rodzinie. W statystykach policyjnych wskazano, że około 60 proc. osób, które stosowały przemoc domową, było w czasie interwencji policji w stanie nietrzeźwości. Te statystyki pozwalają postawić diagnozę, że **zjawisko uzależnienia łączy się ze zjawiskiem przemocy domowej.**

PROCEDURY, W KTÓRYCH OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC DOMOWĄ ZNAJDOWAŁY SIĘ POD WPLYWEM ALKOHOLU			
2020	2021	2022	2023
	18	24	19

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Pasłęku

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w większości przypadków nie szukają pomocy w związku z tym, co je spotkało. Niemniej jednak, w przypadku, kiedy osoby decydują się na szukanie wsparcia, to najczęściej po pomoc zwracają się osoby doznające przemocy ekonomicznej, fizycznej czy psychicznej (od 31% do 24%). Natomiast wśród badanych, których dotknęła przemoc seksualna jedynie co dziewiąta (11%) próbowała uzyskać wsparcie. Jak wynika z Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie - raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z października

2019 roku „osoby doświadczające przemocy w rodzinie rzadko zwracają się o pomoc. Zazwyczaj przemoc jest przez członków rodziny ukrywana. Przyczyny takiej sytuacji są różne: przekonanie, że nie dzieje się nic nietypowego; niskie poczucie własnej wartości; pogląd, że „brudy pierze się we własnym domu”; chęć uniknięcia wstydu; lojalność i przywiązanie do osoby dopuszczającej się przemocy; wiara, że podobne sytuacje nie powtórzą się.

Na zgłoszenie przypadku przemocy, np. na policję, osoby jej doświadczające często decydują się, gdy przemoc trwa już od wielu lat. Czasami ma to miejsce w momencie, gdy wydarzy się coś drastycznego, trudnego do zaakceptowania, przemoc się zaostrzy. Może to być też moment w życiu osoby doświadczającej przemocy, w którym czuje się ona bardziej pewna siebie lub otrzyma wsparcie innych osób. Ważnym czynnikiem skłaniającym do poszukiwania pomocy - w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie przez kobiety - jest rozszerzenie się przemocy na dzieci, to, że one zaczynają cierpieć. Profesjonaliści zwracali uwagę, że większość osób doświadczających przemocy w rodzinie, nie jest zainteresowana zgłoszeniem tej przemocy czy otrzymaniem pomocy, np. w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Głównym zadaniem profesjonalistów pomagających osobom dotkniętym przemocą domową jest więc wzmocnienie tych osób, przekonanie ich, że nie muszą się godzić na przemoc i że same sobie poradzą. Wiele przypadków przemocy w rodzinie zgłaszanych jest przez świadków, np. sąsiadów, wtedy szczególnie trudno jest przekonać osoby doświadczające przemocy, że powinny poszukać pomocy i podjąć kroki zmierzające do zmian. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie najczęściej także w rodzinie szukają pomocy w związku z zaistniałą sytuacją (od 57% osób szukających pomocy w związku z przemocą seksualną do 38% w przypadku przemocy ekonomicznej). Nieco rzadziej badani, których dotknęła przemoc, zgłaszali się na policję. Policja najczęściej była zaangażowana, gdy dochodziło do przemocy fizycznej (51%), a także psychicznej (44%) i seksualnej (42%), zdecydowanie rzadziej natomiast, w przypadkach przemocy ekonomicznej (27%). Terapeuci i psycholodzy najczęściej udzielali wsparcia osobom doświadczającym przemocy seksualnej (41%), a rzadziej psychicznej (30%), ekonomicznej (28%) i fizycznej (20%). Stosunkowo często, osoby doznające przemocy w rodzinie zwracają się także o wsparcie do znajomych i przyjaciół (od 19% w przypadku przemocy fizycznej do 29% w przypadku przemocy ekonomicznej). Respondenci dość często deklarowali, że pomocy w związku z przemocą w rodzinie, szukali także w Ośrodku Pomocy Społecznej, u prawnika oraz u lekarza lub w placówce ochrony zdrowia czy też w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Według ekspertów, osoby doświadczające przemocy w rodzinie, jeśli decydują się na szukanie pomocy poza rodziną, to najczęściej wzywają policję. Wniosek ten potwierdzają wyniki badania ilościowego. Duża część osób (w zależności od rodzaju doznawanej przemocy od 20% do 7%) szuka wsparcia w Ośrodku Pomocy Społecznej. W rodzinach o wyższym statusie społecznym korzysta się z pomocy psychologów czy terapeutów, jednak pojawiła się opinia eksperta, że sprzyja to ukrywaniu przemocy. Podstawową formą wsparcia, z którego korzystały osoby doznające przemocy w rodzinie były: wsparcie psychologiczne (od 47% w przypadku przemocy psychicznej do 36% w przypadku przemocy ekonomicznej), pomoc prawna (od 38% do 12%) oraz pomoc socjalna/materialna (od 27% do 13%). W przypadku przemocy seksualnej ważną okazała się pomoc rodziny/znajomych (22%). Natomiast w przypadku przemocy fizycznej schronienie oraz pomoc rodziny i znajomych pojawiają się równie często, jak pomoc socjalna.

Profesjonaliści, którzy wzięli udział w badaniu potwierdzają, że osoby doświadczające przemocy w rodzinie, najczęściej korzystają ze wsparcia psychologicznego i pomocy prawnej. Problemem jest ograniczona dostępność niektórych form pomocy: darmowej psychoterapii, grup wsparcia czy schronisk, gdzie osoby doświadczające przemocy mogą się zatrzymać po opuszczeniu domu.

IV. ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA

PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024 – 2030

Mieszkańcy Miasta i Gminy Pasłęk – osoby zagrożone lub doświadczające przemocy domowej oraz osoby stosujące przemoc domową. Ważnymi adresatami programu, w kontekście przeciwdziałania ewentualnym zachowaniom przemocowym, są osoby nieradzące sobie z trudnymi emocjami.

V. CEL STRATEGICZNY GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024 – 2030

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy domowej na lata 2024-2030 jest **„Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz udzielenie wsparcia dla ofiar przemocy domowej w Gminie Pasłęk”**.

Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wyodrębnionych w ramach celów zadań. Określone w programie zadania będą realizowane przez włączone w realizację Programu instytucje.

VI. CELE SZCZEGÓŁOWE - OBSZARY I WSKAŹNIKI DZIAŁANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024 – 2030.

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Wskaźnik ogólny:

Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym: liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz liczba osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty konsultacyjne, ośrodki wsparcia, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, inne placówki świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

Obszar 1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel 1 : Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy domowej
2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową
3. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej

4. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które:
  - obalają stereotypy na temat przemocy domowej, usprawiedliwiające jej stosowanie,
  - opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
  - promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę zastępczą,
  - promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy, oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową
5. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych
6. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży
7. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej
8. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Wskaźniki:

- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba osób, którym udzielono porady,
- liczba osób przeszkolonych na temat zjawiska przemocy domowej
- liczba rodzin objętych asystenturą rodzin
- liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej liczba ogólnokrajowych i lokalnych kampanii społecznych.
- liczba przeprowadzonych diagnoz zjawiska przemocy domowej.
- liczba realizowanych gminnych programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Obszar 2: Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej

1. Utworzenie i funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego
2. Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych
3. Oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej, w tym punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej
4. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej
5. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty
6. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii

- indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych
7. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez punkty konsultacyjne
  8. Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
  9. Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

Wskaźniki:

- liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba funkcjonujących punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej.
- liczba opracowanych materiałów informacyjnych.,
- liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z różnych form pomocy w punktach konsultacyjnych,
- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,
- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji,
- liczba osób uczestniczących w terapii indywidualnej lub grupowej,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała,
- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia,
- liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony,
-

Obszar 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel 3 : Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

1. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej
2. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”
3. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej
4. Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób

uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.

Wskaźniki:

- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”,
- liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-educacyjnych na podstawie art. 72 § 1 pkt 6b Kk,
- liczba zastosowanych przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- liczba zastosowanych przez Policję zakazów zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość,
- liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy domowej,
- liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc.

–

Obszar 4: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 4: Rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia

Wskaźniki:

- liczba szkoleń, warsztatów lub konferencji dla osób pracujących z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową,
- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych,
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych.

VII. PARTNERZY UCZESTNICZĄCY W REALIZACJI PROGRAMU

Wszystkie instytucje i placówki powinny ściśle ze sobą współpracować tworząc tym samym efektywny system profesjonalnego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Kooperacja oraz interdyscyplinarny charakter podejmowanych działań powinny również stawiać sobie za jeden z celów podejmowanie działań profilaktycznych

1. Gminny Zespół Interdyscyplinarny
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pasłęku,

3. Komisariat Policji w Pasłęku,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pasłęku,
5. Placówki oświatowe- psychologowie, pedagodzy, nauczyciele,
6. Parafie i Związki Wyznaniowe
7. Placówki wsparcia dziennego w formie świetlic środowiskowych
8. Klub Integracji Społecznej
9. Kluby sportowe
10. Placówki ochrony zdrowia funkcjonujące na terenie gminy
11. Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin
12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu
13. Organizacje pozarządowe działające w obszarze przeciwdziałania przemocy

VIII. SPOSÓB FINANSOWANIA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Pasłęk w ramach realizacji bieżących zadań. Ponadto zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych.

IX. MONITOROWANIE DZIAŁAŃ PROGRAMU

Monitoring Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024-2030 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji. Będzie prowadzony na podstawie oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań programu w celu stwierdzenia czy osiąga on założone cele. Niezbędne dane będą uzyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację jego założeń i gromadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Rezultatem prowadzonego monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu, w pierwszym kwartale kolejnego roku.